

76-1660

T.B.M.M

DDC:
YER: 76-1660
YIL:
CLT:
KSM:
KOP:
DEM: 76-3675

KÜTÜPHANESİ

S. S.

305

TBMM KUTUPHANESİ

صباح الكلبه

شخصی و عدم مرکزیت

مقدمه

کتابخانه
ای.جی

برایضاح

مقتطفات امضائی حاوی اولین نسخه‌ها ساخته در.

شخصی
ضمیمه

استانبول

عمود بك مطبعه‌سی

۱۳۲۴

مقتطفك افاده‌سی

صباح‌الدین بك افندینك فكر و مسلكلارینه دائر
ویره‌جكلری قونفرانس‌لر ، یازاقلری مقاله‌لرله
تشبث شخصی و عدم مرکزیت حتمده وقوع بولا‌جق
سائر اشربات مفیده‌ك رساله‌لر شكندمه موقع تدقیقه
وضعنی وعد ایتش و بولزوملی كتبخانه‌ك برنجی
عددی اولق اوزره كچنسلرده « برایضاح » لری
قارئلرله تقدیم آیله‌مشدم . شیمدی ، بوسلسله‌ك
ایکنجی عددینی ، (تشبث شخصی و عدم مرکزیت
حتمده ایکنجی برایضاح) ی اشرایدیورم .

طنین غزته‌سی ۲۶ تشرین ثانی سنه ۱۳۲۴ تاریمخلی
و « انتخابات انتریقه‌لری » عنوانلی بر مقاله یازمشدی .
ایکی کون صوکر ، بر حسن تصادف اثری اولارق

مڪاتب عاليه طلبه سی طرفندن ایدیلن استرحام
 اوزرینه صباح الدین بك افندی شهزاده باشنده
 فوزیه قراٽخانه سنده بر قونفرانس ویردیله . تام
 انتخابات کیجه سیدی ؛ رأیله صندوقلره آتلمش ،
 ایرتسی صباح مبعوثلرک کیم اولدوقلری آکلاشیلا .
 جقدی . بر قاق هفتهدن بری شهریمزک هوای حار
 سیاستله قاباران سینئه احتراصنده کرکینلک صوک
 درجه ده ایدی . اوزمانه قدر صباح الدین بکک
 مبعوثلغه نامزدلکنی وضع ایتدیکنه ، حتی
 منتخب ثانیلردن بعضلری طرفندن وقوع بولان
 استیضاحلره جواب رد ویردیکنه دقت بیله
 ایدیلیمیه رک مشارالیهک مبعوث اولق ایستدکلری ظن
 ایدیلیوردی . قونفرانس برکون اول ویریلمش
 اولسه یدی صاحبک جلب قلوب ایتمه یه چالیشدیغنه ،
 برکون صوکر ویرلسه یدی موفقیتسز لک آجیسنه
 حمل اولونه بیله جکدی .

ایشته بویله برآنده و ذکر ایتدی کمز قونفرانسه
 صباح الدین بك افندی مسلک لرینی ایضاح ایده رارکن :
 « بز نه مبعوثلغه ، نه مأمورلغه نامزد اولدق . هیچ
 بر قوه بشریه دن هیچ بر معاونت طلب ایتدک .
 دولتمزدن شخصه نامنه ایسته یه جکمز تک بر لطف
 وارسه اوده : کولکه ایتمه ، بشقه احسان ایسته هم
 دن عبارتدر ! » ... دیمشاردی که بونکله ساده حسین
 جاهد بک او مقاله سنه دکل ، اوتنه دن بری علملرنده
 کیزلی و یا آشکار چالیشمقده بیلیم نه منفعت
 کوزه تبارک شوکوچوکلرینه قارشى نه وقور
 و محتشم بر جواب ویرمش اولدیلر !

آراق اعتراف ایدلم : اورتده بر مناقشه فکریه .
 دن زیاده اغراض سیاسیه وار ! بواغراض ، « طنین ، ک
 رساله حاضره یه درج ایتدی کمز مقاله سنک همان
 هر سطرندن دو کیلیور . جمله آتیه ادعایه اک قطعی
 بر دلیل تشکیل ایده ر . جاهد بك :

(عدم مركزيت ديمك ؛ مدللئك ، ساقزك وسائر آطهرك
هپ بربركريد اولماسى ، ديمكدر .) دييور . حالبوكه
ينه «طنين»ك ٦ ايلول ١٣٢٤ تاريخلى نسخا سنده 'عدم
مركزيت' سرلوحهسى وعين محررك امضاسيله
نشر ايديلن ديكبر بر مقالهدده عينا شوسطرلرى
اوقومشديق :

« صباح الدين بك افدينك كچن كون » وارىته «
تيساروسنده مسلك سياسى واجتماعلرينه دائر ويردكلرى
قونفرانس جءا شايان دقت ايدى . چونكه «عدم مركزيت»
تعبيرندن مقصدلرى نه اولديغنى ، كندى لسانلرندن ايشيدهرك
مسئلهنى حقيقه اكلامش اوله جقق .

اوزون مناقشه لر اكثريا بر تعبيرك ياكلش اكلاشلمسندن
تولد ايدر . برچوق سوء تفهمدن صوكره طرفين بردن
مقصدهده ، فكرده متحد اولدقلرني آكلاييويرلر .
«عدم مركزيت» تعبيرى ده ايشته بويله سوء تفسيره اوغرايه
بيله جك جمله لردن بريدر . ابتدا اقدام غزته سنده موضوع
بحث ايدلدى ، بوندن برنوع «مختاريت اداره» اكلاشلى ؛
بويله اولمادىنى سويلندى ، صوكره ترجمان حقيقتده جمله نك
مقصودى بريالكلز روايت مختلف اولدينى يولنده بيان مطالعه
ايدلدى ، نهايت صباح الدين بك افدينك بومسئله ده دائر بر
قونفرانس ويره جكى ايشيديلنجه طبيعى بوخبر كمال ممنونيتله
تلقى اولدى .

صبح الدين بك قونفرانسده ويرديكي تأمينات ايله بومنونيات
قات قات تقويه ايتمش اولدى . »

ديدکن صوکر :

« باخصوص ترکرک غیری عناصر اسلامیه نك ایشه
ویردکری اهمیت و صباح الدین بکه قارشى بوفکرلرندن طولای
کوستردکاری مربوطیت اونلرکده عدم مرکزیتی وحدت
عثمانیه مغایر بعض املارله قابل تألیف اوله جق برصورتده
تفسیر ایتدکاری ظنی حاصل ایدیوردی . واصل بزى
اندیشناک ایدن ده بوایدی . صباح الدین بکک بواملرله ، اندیشه لره
قطعی برخاتمہ چکمه لری [۱] بالخاصه شایان تشکر در . [۲]

[۱] صباح الدین نك ذاتاً اون سنه نك مساعی ونشریاتنده ترکیانک
وحدت سیاسیه سنه خلل کتیرمه مک شرطیله عناصر عثمانیه نك اختلافنه
چالیشمشدی . بونی شیمدی آ کلامق و ویردیکی برقونفرانسدن استدلال
ایتمک اوماضی پر مساعی بی بیلمه مکدن باشقه برشیئه دلالت ایتمز !
[۲] حتی شورای امت غزته سی بیله ۲۴ تشرین ثانی ۱۳۲۴ تاریخلی
نسخه سنده « اداره ولایات » سرلوحه لی مقاله مفیده سنده یازمشدی که :
« یوقسه صورت مطلقه ده بر مرکزیت اصولی هر درلو قوای تشبیه بی
اعمالک ، معاملاتى اشکال وتعویق ایتمک کبی محاذیر عظیمه بی داعیدرکه
بزبونک آجی بر نمونه سنی و تجربه سنی کوردک . »

دها آشاغیده :

« اتحاد و ترقی جمعیتله برانشن » اصول مشروطیت ، عدم مرکزیت
وتشبت شخصی « فرقه سنک آمال ومطالباتی ده ریئسنک ویردیکی
قونفرانسلردن استنباط اولوندیجی وجهله طشره حیاته رونق و فعالیت
ویره جک معقول ومنطقی بر توسیع مأذونیتدن بشقه برشی دکلدرکه
بونق قبولده تردد ایده جک کیسه اولاماز »

فقره سيله صباح الدين بلك (عدم مركزيت ادارى)
تعبيريله مختاريت اداره يه اصلا طرفدار اولماديغنى
جاهد بك ده علناً تصديق ايتمش اوليور .

او حالده ظواهرى اولسون قورئارمق ايچين
افترايه هيچ اولمازسه تبديل شكل ايتدير مك
لازمى !!

حسين جاهد بك مبعوث اولمغى ايسته مش ،
اولمش . بوكا كيم ممانعت ايتدى ؟ فقط باشقه لرينى
لكه لى كوسترمك مقصديله دليلسز ادعالره قالقيشمق
ياخود طنينك ياپديغى كى كندى كندى آچيقدن
آچيغه تكذيب ايله مك ، حقيقت يرينه باطله ، اخوت
يرينه غرضكارلغه واسطه انتشار اولمقدر .

بعضيلر عيزك تغلب وتحكم وسياسى هوسلريله
قاورولدوغى ، شو سيل عظيم شانپرستى آلتنده
اورتومنه مك . (مطلق) كورونك ايچين چيرپينديغى
بر دورده ، بو طوفان احتراصاته قارشى اكيلمين

جبهه لر آراسنده جاھد بکک ناصیه فضیلتنی کورمک؛
 اَلْ قوی امیدلر، اَلْ صمیمی تمنی لری عزدندی. یازیق که
 او، بزی؛ بهتانلر، افترالره قدر اکیلن بر جبهه
 غبار آلود ایله قارشیلیور... ماضی ادبسنه شرفلر
 بخش ایدن تصاویر نفائسپرستیله قلبمزرده بسله دیکی
 اومسعود امیدلرده شیمدی... بر قاصرغه ناک
 صاووردیغی یاقارلرکی نابدید اولوب کیدیور...
 بوتجلی حزن ایسه، اقبال سیاسی ابتلارینک اخلاق
 ملیه مزه اوردوغی مهلاک ضربه لره دائر صباح الدین
 بک افندینک سنه لردنبری دوام ایدن نشریات
 اجتماعیه سنک لزوم و اصابتنی تأیید ایتمش اولیور!...
 مشارالیه حضر تلرینک بوتجاوزلره قارشى ویره-
 جکلری اَلْ مقنع جواب؛ افکار علمیه لرینک انتشارینه
 چالیشمه لریدر. ایشته طنینک سلسله اعتراضاتی
 موضوع بحث ایله دکلری قونفرانسی متعاقب وقوع
 بولان رجام اوزرینه یازدقلری بوجواب ایله جاھد

بىكك او مقاله سنى بىرلگده نشر ايدىدرك مسئله نىك
كىمال بىطرفى ايله محاكمه سنى قار ئلر يىمىك وجدانلر يىنه
ترك ائليورم .

۶ كانون اول : ۱۳۲۴

سطوت لطفى

طنین غزته سنك ۲۶ تشرین ثانی ۳۲۴ تاریخی
نسخه سنده عیناً نشر اولونان مقاله :

انتخابات انتریکه لری

استانبولك پك غلبه لاق وافكارك بالطبع مختلف اولماسی
اهالی بی اغفال و اضلال ایچون بویوک برفرست عد ایدن بعض
کیمسه لرك مبعوث انتخاباتنده آرقه دن آرقیه برطاقم انتریکه لر
ترتیب ایتمکده اولدقلری تحقق ایدیور. استانبولده منتخب
ثانیلری جلب ایله مسلمانلری دائرة اتحاددن آیرمق و آرایه
صوقه جقلری نفاقدن کویا مستفید اولمق اوزره حرکت ایدنلر
بولندیغنی آکلایورز .

حالبوکه اتحاد قوتدر ، نفاق ایسه مغلوبیتدر . بوکون
مسلمان منتخب ثانیلری اغراض شخصیه اوغرنده حرکت
ایدن کیمسه لره قایله حق اولورلرسه بتون استانبول مبعوثلری
روم بطریقخانه سنك بندکانندن عبارت بولمق قدر .
تا طشر دلره وارنجیه قدر انتخاباتده تعلیمات ویره رك تأمین
مقصده چالیشان روم بطریقخانه سی استانبولده ده مسلمانلر
آراسنده منفعت شخصیه ملاحظه سی منفعت وطن اندیشه

مقدسنه فدا ایدەجك كیمسلر بولمش ، اتحاد و ترقی جمعی
علیهنه بوصورتله شایان نفرت بر مبارزه آچلمشدر .

شمدییه قدر بو آجی حقیقتلر کیزیلی کیزیلی محسوس
اولیوردی . فقط آراتق قورولان ترتیبار بتون چیرکینلکلریله
میدانه چیقیور . بوباده کندی تخمینمه قاپیلوب ده آدنمش
اولماق ایچون شو انترقهلری نه دن آکلادیغمزی ایضاح
ایدەلمک حسن یتارینه ، محبت وطنه لرینه ، حیت عثمانیه لرینه
امین بولندیغمز ذوات احباب اغراضك اغفالاتنه قاپیلوب ده
نظر اخلافده لعنتله یاد ایدلمک کبی برهاکه یه نفسلرینی
آتماسونلر .

روم غزته لرینک نشریانه باقلیرسه روم بطریقحانه
فرقه سنک اویوشدنی مسلمان نامزدلری صباح الدین بك
فرقه سیدرکه پروئه دوسك توصیه ایتدیکی اضلی و علی کمال بکارده
هپ بو فرقه یه داخلدر .

عجبا حقیقه آرادە بویله بر اتحاد وارمیدر . و وارسه شو
ایکی فرقه نه صورتله بر اشمشدر ؟ بر برلرینه قارشی نه یولده
و عدلرده بولونمشلردر ؟ بوراسنی بزه دونکی لانورکی غزته سی
افشا ایدیور . و بونی ده روم غزته لرینی تحطئه ایدەرك
سویئور . دیئورکه :

« مع التأسف روم مطبوعاتی مسئله یی بك سطحی اوله رق
تدقیق ایدیورلر ، تعمیق ایلدیورلر . پرنس صباح الدین بك
فرقه سنک روم بطریقخانه سنک کندیلری بطریقخانه امتیازات

مذهبيه سنك محافظه سنى تعهد ايده جكلرينه دائر وقوع بولان
بياناته اعتماد ايليورلر . »

« حالو كه كيم بو امتيازاته طوقونيور ؛ قانون اساسينك
برماده مخصوصه سى بو امتيازاتى تايمين ووقايه ايتميورمى ؟
مادامكه بو امتيازات قانون اساسى ايله محفوظدر ، نه دن بونى
برمسئله ياپوب بلالزوم بر مناقشه توليد ايتلى ؟ »

لاتوركيدن نقل ايتديكمز شوفقره كوسترييوركه پرنس
صباح الدين بك فرقه سى انتخاباتده روم بطريقخانه سى ايله
برلشمشدر . نقطه اشتراكده توحيد منافعدر . صباح الدين باب
فرقه سى ياخود نامديكرله فرقه احرار روم بطريقخانه سنه
بوكون حكومت ايچنده حكومت ديمك اولان وحشيت
مليه مغاير بولان بطريقخانه امتيازاتى محافظه سوز
ويرييورلر ؛ بوكا مقابل بطريقخانه ده روم منتخب ثانياىلر
صباح الدين بكى ، على كمال بكى ، وسائردى انتخاب ايتملىرىنى
امر ايده جكنى وعد ايليور .

بوصورتله روم منتخب ثانياىلرله فرقه احرارك جلب
ايتدىكى منتخب ثانياىلر برلشنجه شو حريتى استحصال ايدن ،
سلامت وطنى تايمينه چالیشان اتحاد وترقى فرقه سنه غلبه چالغى
اميد ايدىيورلر . فقط ظن ايدرزكه آلدانيورلر . چونكه
عثمانلىلر ، حيت وطنيه لرىنى اغراض شخصيه آلت ايتيه -
جكلرىنى دوشونميورلر ، عثمانلىلر اتحاددن . جمعيتك
ارشاداتدن آيرلمايه جغنى بيلمىيورلر .

مسئله ده باشقه برنقطه ده اوار . لانوركى غزته سى بيله فرقه

احرارك عثمانليار نژنده اهميتي اولماديغنى بىلدىكى ايچون
طوقلارى مسالكده موفق اولمايه جقلارنى تقدير ايديور
ومسئله يي پك سطحى محاكمه ايتدكلارنى يوزلرينه اوريبور .
پطريقخانه امتيازاتنه كيم طوقونيوركه بونى بر مسئله
ياپيورسكز ؟ ديهه سورييور .

پطريقخانه نك پرنس صباح الدين بكدن وفرقه احرار دن
محافظه وعدينى آلدىنى امتيازات مذهبيه اصل معناسيله امتيازات
مذهبيه دكلدر ، بونده بر طاقم منافع و آمال سياسيه ده داخلدر .
پطريقخانه نك تلاشى ، وايسنديكى امتيازاتى تحت تأمينه آلمق
ايچون كندى املنه خدمت ايدر مسلمانلر بولمغه قالمىسي ده
بوندن ايلرى كليور . يوقسه امتيازات مذهبيه نامى آلتده
عثمانليق ايچون مضر باشقه مقصدلر بولونماسه ايدى پطريقخانه نك
بوتلاشنه - لانور كيك ديدىكى كى - نه لزوم قاليردى ؟

عدم مركزيت مسئله سنى ده تخطر ايدرسك ايشك حقيقتنى
اوزمان بتون بتون واضح بر صورتده كوريرز . صباح الدين بك
فرقه سى ، فرقه احرار ديمك پطريقخانه نظر نده عدم مركزيت
ديمكدر . عدم مركزيت ايسه مدلينك ، ساقزك وسائر
آطه لرك هپ برر كريد اولماسى . هپ يونان آغوشنه آتماسى
ايچون بر حاضر لاق ديمكدر .

بناءً عليه پطريقخانه نك فرقه احراره تميلينده كى سبب
پك قوتليدر . ذاتاً پطريق افندى كچنده روملك هدف آماله
طوغرى يورودكلرندن ، ماضيلارنى احيايه چاليشه جقلرندن
بحث ايتيورميدى ؟ ايشته كورونيوركه چاليشيور ، پرنس

صباح الدين بك فرقهسى ايله برلشور و بوا اتحاد نتيجهسى اوله رق
روملرك نامزدى اولق اوزره صباح الدين بك ، فضلى بك
على كمال بك ناملى غزتهلره يازيلور .

شوتريپده موفق اوله جقلمى ؟ بورالرينى استانبول
منتخب ثانيلىرىك حيت وطنيهسى كوستره جكدرد . منافع
وطنيه نك نه قدر تهلكهده اولدينى بويله آب آشكار ميدانده
ايكن روم بطريقخانهسى آمالنه حركت ايدن برمسلم منتخب
ثانيسى چيقارسه يوركمز صيزلار .

دون لاتوركى غزتهسك نقل ايتديكمز حوادثنى اوقوركن
تجلى ايدن شو حقيقت قارشيسنده متالم بولنديغمز صروده
حميتلى عثمانلىلرك اغفالاته قابليه جقلمى كوسترد بروثيقه قلبه
انشرح ويردى .

معلم محترم موسى كاظم افندى كوندرديكى بر ورقهده
رايلى طاغيتامق ايچون مبعوثلقدن واز كچديكندن كنديسى
حقنده راي ويرمك فكرنده اولان ذواته وظيفه حيت اتحاددن
آيرلماقدن عبارت اولدينى جهته اتحاد و ترقى جمعيتك
نامزدى اولان خواجه مصطفى عاصم افندى يه راي ويرملىنى
توصيه ايديلور . ايشته بز عثمانلىلرده بويله فداكارلق ، بويله
بر بويوكلك كورمك ايسترز . منفعت شخصيه روم
بطريقخانه سيلاه اتحاد ايتك دكل ، تايمين اتحاد ايچون
فداكارلىق كوسترلمنى بكلرز . بوفداكارلغك نمونه سنى ايشته
موسى كاظم افندى كوستريور ، وظيفه سنه دوشن حصه حميتى
ياپيلور . منتخب ثانيلىلرده كندى وظيفه حميتلىنى ياپملى ،

اغفالاته قاپناملى ، اتحاد وترقى جمعيتىك وصاياسندن خارجه
چيقماماليدر . مسئله حيثيت وناموس مى مسئله سيدر .

حسين جاھد

طین غزته سنک ۲۶ تشرین ثانی ۱۳۲۴ تاریخلی
 نسخه سنده حسین جاھد بکک [انتخابات انتریکه لری]
 عنوانلی بر مناله سنی اوق-ودم . حقوق آخره رعایتمز
 نه قدر واجبسه حقوق شخصیه منری مدافعه ده
 اوقدر لازم ولدیغچین موضوع بحث ای دیلایکم
 بومقاله یی کندی صرمده موضوع بحث اتخاذه
 مجبوریت حس ای دیورم . حیات مخیل مؤلفی
 مسلك و افکارم علیهنده دکل، فقط بکا عطف ایده
 کلدیکی مسلك افکار علیهنده بوانه قدر برچوق
 شیلر یازدی؛ عدم مرکزیت مسئله سنی دائما سرمایه
 اعتراض ای دندی . حالبوکه لسانمزه آنجق بوکله لرله

ترجمه ایده بیلدیکم « ده سانترا لیزاسیون » ی ؛ اداری
 و سیاسی ناملریله یکدیگر ندن آیران بن دکام ،
 « حقوق اداره » تخصصلریدر . مدافعه ایتکده اولدیغمز
 طرز اداره نکسه قانون اساسینک ۱۰۸ نجی ماده سیله
 ولایات نظامنامه سنده موجود اولان اصولک
 تطبیقندن باشقه برشی اولدیغنی ، بو اصولی مدافعه یه
 باشلادیغمز زماندن بری ادعا ایده کلدیکم کبی منفای
 اختیاریدن عود تمدن صوکرده مکرر آتفسیر و ایضاحه
 چالیشدم . اتحاد و ترقی جمعیتی پروگرامنک اداره
 ولایاته عائد ماده سی ، قانون اساسینک عین مسئله یه
 متعلق فقره سنی تصدیق ایتدیکی و بو پروگرام ایسه
 جاهد بک طرفندزده قبول ایدلدیکی ایچین دیمک
 اولیورکه کنديسنک اعتراض ایتدیکی طرز اداره
 عدم مرکزیت اداری دکل ، عدم مرکزیت
 سیاسی ! فقط بوکا بزده ، هم جاهد بکدن پک
 چوق اول اعتراض ایتشدک . بویله اولدیغنی ده

اولكى يازيلر منزله اثباب ايتدك . لكن طنين
غزته سى بو حقيقتى انكار ايدرك شدتله علمينده
بولنديغمز بر مسلكه ، عدم مركزيت سياسى يه
بزي طرفدار كو سترمكده اصرار ايدىور . حيات
مخيل مؤلفنك بو اعتراضلردن بر ذوق مخصوص و مستثنا
طويدىغنى كوردىكمز ايچين مقابله ده بولمىوردق .
شوسكوت منقذ مى مسلك تجاوزنده دوامه تشويق
ايتمش اولسه كر كدر كه بودفعه ده روم و طنداشلر يمز
و فرقه احرار ايله ، اتحاد و ترقى جمعيتى نامزدلرى
علمينده چالشمش اولديغى ادعا يه قالدشمش .
جاهد بك نه اولكى ، نه ده شيمدىكى اسناد اتنده
حقيقتدن شمه بيله يوق . . بن نه مبعوثلغه نامزدلدىكى
وضع ايتدم ، نه روملره مراجعتده بولندم ، نه ده
— لزوم موجوديتنى تصديق ايله برابر — فرقه
احراره التحاق ايلدم ! بو فرقه نك مؤسسلى

ايجنده احمد فضلى بك كى پك اسكى ومقصد مى
 اوغرنده معروض اولمديغى فلاكت قالماش اولان
 بر دوستمك بولمىسى، بنم فرقه دن اولمقلمى ايجاب
 ايتمز. اكر اويله اولسیدی، هيچ بر قوت التحاقمى
 آچيقدن آچيغه سويلمكدن بنى منع ايددمزدی .
 « طنين » ك بوتون ادعاليك اساسى ، « لا توركى »
 غرنه سندن اقتباس ايتديكى شو بر قاج سـ طردن
 عبارت : « مع التأسف روم مطبوعاتى مسئله يى پك سطحى
 اوله رق تدقيق ايديـورلر ، تعميق ايله ميورلر . پرنس
 صباح الدين بك فرقه سنك [؟] روم بطريقخانه سنه كنديلرى
 بطريقخانه امتيازات مذهبيه سنك محافظه سنى تعهد ايدم جكارينه
 دائر وقوع بولان بياناتنه اعتماد ايديورلر . حالبوكه بوامتيازاته
 كيم طوقونيور ؟ قانون اساسينك بر ماده مخصوصه سى بو
 امتيازاتى تأمين ووقايه ايتيورمى ؟ مادامكه بوامتيازات قانون
 اساسى ايله محفوظدر . نه دن بونى پر مسئله ياپوپ بلالزوم بر
 مناقشه توليد ايتلى ؟ » ايشته جاهد بكلك افشآت
 ديديكى فقره ! اوله اورتده بر صباح الدين

فرقه‌سی [۲] یوق که او روم پطریقخانه سیله بر اشمش
 اولسون . ثانیاً فرقه احرارک پروغرامی میدانده ؛
 هدف سعی کاملاً سیاسی . بزنه هرشیدن اول
 اجتماعی بر مقصد تعقیب ایدیورز . بو مقصد هنوز
 نه اتحاد و ترقی نك ، نه ده فرقه احرارک پروغرامنده
 موجود ! لا تورکی نك معهود افشا آتنه کلنجه ؛
 بونلرک هیئت مجموععه‌سی یعنی « صباح الدین بك
 فرقه‌سی » سوزی بروهم محض اولمقدن باشقه برشی
 دکل مسلكمزی طانییه رق لهمزده بولنانلرک
 بر قسمیله ، علیهمزده بولنانلرک جمله‌سی هانکی فکره
 خدمت ایتدیکمزی یقیناً بیلسه لر ظن ایده رم که ایکی
 طرف ده ادعاسندن واز کچه جاك . چونکه بر منفعت

[۲] سکر سنه لك برسی میددن صوکره تشکیل ایتش اولدیغز
 (تشبث شخصی ، مشروطیت ، عدم مرکزیت) جمعیتی — که
 آناتولی نك مخالف یرلرنده بر جوق خدمت لر ایتکه جالیشدی — اعلان
 مشروطیتی متعاقب بر تفرقه یه محل ویرمه مک ایچین اتحاد و ترقی
 جمعیتله توحید ایتشدك . بونی بوتون غزته لر یازدی لر . او زماندن
 بریده هیچ بر فرقه سیاسییه تشکیله تشبث ایتدم .

خصوصیهٔ سیاسیه کوزه تهرک لهمازده بولنانلره وعد
 ایده جک مأموریتلر ویا حمایه لر من اولمديغی کبی
 علیهمزده بولنانلرکده اللرنندن قایمق ایستییه جکمز
 هیچ بر موقع یوق ا شو حالده ایکیده برده فرقه مدن
 بحث ایتمکدن اوصانمیانلر اونک یرینه هر نه دن بحث
 ایتمش اواسلر زمانلرینی اصلا غیب ایتمش اولمیه جقلر.
 لکن بونی کیمه اکلا تملی ؟ ترکجه، روجه، ارمنیجه
 الی آخره برچوق غزته لر حقمزده خاطر وخیاله
 کلیه جک یالانلری بروقه صحیحه شکلنده نشرایدوب
 طور دیلر. بو حال اواسه اولسه غزته جیلر منردن بر
 قسمنک جدیتدن نه قدر محروم اولدقلرینی کویسترر.
 فقط باشقه لرینک خفتندن بز البته مسئول اولامایز.
 یالکیز کوریورم که ممالک سائرده آچیق برتبسمله
 تلقی ایدیلر جک بونوع طفلانه شایعه لر افکار عمومیه من
 اوزرنده اجرای تأثیردن کیری قالمیور. منلا؛
 استانبوله عود تمدن برقاق کون صوکره غزته لر من

پطریقخانه لره ایتدیکم زیارتلره عائد ناقص و مختلف -
 المال فقره لر یازدیله . ضروری اولان شوزیارتک بر
 جنایت کبی تالق ایدیله جکی خاطر مدن کچه مدیکی ایچین
 نشریات واقعی تصحیحه لزوم کورمه مشدم .
 مسئله حقیقهٔ پک بسیط ایدی ؛ مننای اختیاریده
 وفات ایدن پدرمک جنازه سنی وطنمزه نقل
 ایدهرکن وطنداشلیرمزدن بر چوغی طرفندن هیچده
 منتظر اولمדיغم بر علو جنابله استقبال ایدیلدیکمز
 ائشاده پطریقخانه لردن ده برر هیئت مرخصه
 عودتمزی تبریکه کلمشردی . زیارتلرینک اعاده سی
 اک طبعی آداب معاشرت اقتضاسندن اولدیغی
 ایچین بر کونگی بونلره حصر ایدهرک اولاباب
 مشیخته صوکرده روم و ارمنی پطریقخانه لرینه
 کیتدم .

مقام مشیخته اولان زیارتی شیخ الاسلام
 افندی باشده اولدقلری حالد ارکان و مأمورین

مشيخت ده كورديلر . لكن غزته لر بونی قاله بيله
 آلمه رق يالكز پطريقخانه زيارتلىنى — بعضيلرى
 ده ياكلش اوله رق — حكايه ايتديلر . اساساً
 نشرنده فائده اولميان بوحوادث ، برچوق قيل وقاله
 سببيت ويردى . شو حاللر كوستريوركه بز
 زمانغزى الان ديدى قوديلرله كچيريور ، حسن
 استعمال ايده ميورز . حالبوكه وقت ، نقده ده دكل
 بالذات عمردر . اونك بر دقيقه سنى بيله غيب
 ايتك تضمينى محال بر ضرره اوغرامقدر !.....

فقط منقذمى تعقيب ايده لم . طنين : « صباح الدين
 بك فرقه سى ياخود نام ديكرله فرقه احرار روم پطريقخانه -
 سنه بوكون حكومت ايچنده حكومت ديمك اولان وحيث
 مليه مفاير بولسان پطريقخانه امتيازاتى محافظه سوز
 ويريورلر . » ديور . انتخابات مسئله سنه كايا بيكانه
 قالدغنم كى فرقه احرار كده بنم فرقه م اولمديغنى
 سويله مشدم . » حكومت ايچنده حكومت ديمك

اولان و حیثیت ملیه یه مغایر بولنان پطریقخانه
امتیازاتی محافظه یه سوز و یرمک ، مسئله سینه
کلنجه فرقه احرار بو سوزی قانون اساسی و اتحاد
ترقی جمعیتیه برابر و یریور ا بونی جاهد بکده
دوشونمش اولملی که مطالعه سنک آلتنه « بطریقخانه ک
پرنس صباح الدین بکدن و فرقه احرار دن محافظه و عیدنی
آل دینی امتیازات مذهبییه اصل معناسیله امتیازات مذهبییه
دکدر . بونده بر طاقم منافع و آمال سیاسییه ده داخلدر »
افترای صریحی قوندرمغه مجبوریّت حس ایتمش ...
اولا ؛ هر کیم پطریقخانه ، یا خود منسوبیننه
قارشی بویله بر وعده ده بولندیغمی ادعا ایدرسه
آچیقدن آچیفه یالان سویله مش اولور . ثانیاً ؛ بنم
کبی هیچ بر صفت رسمیه یی حائز اولمیان ، اولمغی ده
قطعاً ایسته مین بر آمدن پطریقخانه یی بویله بر
وعد ایسته مکه قانقشمق اورای تیمارخانه یرینه
قویقدر ؛ بوده آداب معاشرته اصلاً توافق ایده .
میه جک منفور بر تجاوز تشکیل ایلر !

معارضه‌مرك كنديسى ده پك ابي بيليركه شرائط
 حاضره داخلانده پطريقخانه لرك امتيازاتى لغوه
 تشبث ؛ مسلم غير مسلم عناصر عثمانيه آراسنده بر
 چوق قان دو كيلمه سنه ونتيجه ده اجنبيلرك ايشيمزه
 مداخله ايتمه لرينه سببيت ويرر . بونى ، بويوك
 مدحت « من حقيله تقدير ايلديكى ايچين قانون
 اساسى يه معهود ماده يى درج ايتمش ، عين حقيقتى
 اتحاد وترقى جمعيتى اكلا ديفى ايچين اوده پروغرامنه
 قيد ايلمش . حسين جاهد بك بزه افترالر
 فيرلا تمقدين بر ذوق مخصوص طويورسه بوكا
 تأسفدن باشقه بر ديه جكمز اوله من . فقط مسئله يه
 ديكرلرني قاريشدير مقدين ، بزه ذاتاً ايصينا مامش
 اولان عناصر غير مسلمه يى بوس بوتون تنفيره
 آلت اولاجق اشريآتدن منفعت وطنيه نامنه اولسون
 اجتناب ايتليدر . شيمدى برده مقاله سنه مقدمه
 اولمق اوزره يازديغى شوسطرلرئى كوزدن كچيره لم :

استانبولك پك غلبه لك وافكارك بالطبع مختلف اولمسنى اهالى ي
اغفال واضلال ايجون بويوك برفرست عد ايدن بعض كيمسه لرك
مبعوث اتخابنده بر طاقم انتريقه لر ترتيب ايتكمده اولدقلى
تحقق ايدىور . استانبولده منتخب نايلىرى جالبه مسلمانلىرى
دائرة اتحاددن آيرىق و آرايه صوقاچقلى نفاقدن كويا مستفيد
اولق اوزره حركت ايدنلر بولنديغنى اكلايورز . حالبوكه
اتحاد قوتدر ، نفاق ايسه مغلويتدر . بوكون مسلمان منتخب
نايلىرى اغراض شخصيه اوغرنده حركت ايدن كيمسه لره
قابيله جق اولورلرسه بتون استانبول مبعوثلى روم
بطريقه خانه سنك بندگانندن عبارت بولنه جقدر . تا طشردلره
وارنجيه قدر اتخاباتده تعاليات ويردك نأمين مقصده جالیشان
روم اطريقه خانه سى استانبولده مسلمانلر آردسندنه منفعت
شخصيه ملاحظه سنى منفعت وطن اندیشه مقدسه فدا اددجك
كيمسه لر « ! » بولمش ، اتحاد وترقى جمعى عليه
بوصورتله شايان نفرت بر مبارزه آجيلمشدر ،
بوكله لر حيات مخيمك اونزیه ، رقيق ، بدیع
صحيفه لر نى وجوده كتيره ن بر قلمدن مى چيقيور ؟
مكر پولنيقه جيلنگك عليهنده بولنمده نه قدر حقل
ايشم ! شو تو جهلر بكا نشریات قديمه حقيرانه مدن
بر صحيفه يي ياد ايتديرىور . (كندىمى عصر موزه

طايتته لم) عنوانى او كوچوك پارچه يى [*] نقل
 ايتمكده بيلمم معذور كورولورمى يم ؟ : حال وخامته
 بولسان خسته نك هر نفسى — بر قوت امدادينه يتشمديكى
 حاله — صوك نفسى تعجيل ايدەر . حيات مدنیه نك
 هر نفسى ده دم واپسينمى اسراع ایدیور . بر اشقیا
 اوجاغى حاله كلن سرايك وطنه سوء قصدینه مقابل
 ملتك برعكس العمل معنوى بيله اظهار ایدمیشنى كورن
 حكومات اجنبیه اورته ده صاحبسز مال بولنديغنه قائل اولمش ،
 استفاده چاردرلرینی آریور ! صوك زمانلره قدر افكار عمومیه
 تركارك ترقى وتمدنه اولان استعدادلرندن كلياً بی خبردی .
 روملر ، ارمنیلر ، بلغارلر ، صربلر حتى عربلر و كوردلر بيله
 درجه درجه مغدوریتلرینی ، ترقى پروراكلرینی تصدیق
 ایتدیرمش یاخود ایتدیرمكه چالیشیورلر ؛ كندیلرینه معناً
 ومادة ظهیر اولاجق قوتلر بولمش ، بولمقده دوام ایدیورلر .
 يالكز بز تركار ؛ هيچ برشى يامدیغمز ایچین دشمن تمدن عد
 ایدیلیور ، اهرام آسا يوكسان كتنه اتهامات آلتنده متمادیاً
 ازلیورز ! شهسز باشقهلری کبی بزم ده برچوق نقصانلر .
 بر چوق خطالریمز وار ؛ و بونلرك اك بویوکى ده اسباب
 موجودیتلریتی الان تشریحه کیریشمه مكلیمز ! فقط مکرره
 اولسه سیاتك فوقنده فضیلتلریمز وار !.. دیمك كه مظلومه اولسه
 براستقباىمز وار !.. سعادت مادییه سفالت معنویه بدلنه واریلان

[*] « ترقى » نك برنجى نسخه سنك اوتتجى صحیفه سندن .

بوایام شأمتده بیله عصمت وجدانیه لرینی محافظه ایتمش
 ملیونلرجه فقیر.... فقط عالیجناب کویلیلر مزوار! اولادلری...
 مکتب صیرملرندن قالدیریلهرق منفادن منفایه ، مزاردن مزاره
 آتیلان بیکلرجه اولادلری برمایه حیات وترقی بسلیور ؛
 وطنلرینه براستقبال بلند مدنی حاضرلیور ! نیچین سکوتملزه
 مدنیت دشمنی کچینه لم ؟ اوقیانوسلرک افقلرندن یوارلانا دانغهلر
 کبی عصرلرک ظلمات ابعادندن قوپوب کان موجات مدنیه
 بوتون بشریتک ضربه سعیلله یورییور ! هیچ برملت . هیچ
 برعصر ، هیچ بردور ، اوکاتک باشنه ادعای تملک ایددمز ! »

ایشته استبدادک اک جوشغون ، اک یأس آور
 کونلرنده نشر ایلدیکمز افکار او زمان
 هرتهلکه بی کوزه آلارق عموم وطنداشلرمرک
 وبالخاصه ترکلرک پایمال ایدیلن حقوقنی داخلاً وخارجاً
 مدافعه یه چالشمقلمدی « منفعت شخصیه ملاحظه سنی
 منفعت وطن اندیشه مقدسنه ، ترجیح ایتمش اولدق ؟
 فرانسه ، ایتالیا ، انکلتره حتی آمریقا مطبوعاتنه
 وارنجیه قدرهپسنده [*] ترکلک و عثمانلیلق لهنده بر

[*] بونشر بانک قسم اعظمی محفوظلر اولدیفیچین ایجابنده نشر
 ایدیله بیاه جکی بر فائده زانده قیلندن عرض اولنور .

جریان فکری تولیدینه سنه لر سنه سی اوغراشمقله حی
• منفعت وطن اندیشه مقدسنى منفعت شخصیه
ملاحظه سنه فدا ، ایتش اولدق ??..

آسیای صغرانك شرقندن غربنه قدر متعدد
ولایتارده مخابرات متسلسله من و بیك مشکلاتی
اقتحام ایدرک کوندردیکمز وکیللر مزله استبداده
قارشی فکر مقاومتی ، فکر اتحادی ، لزوم
مشروطیتی سنه لرجه مدت تعمیمه چالیشدق .
قره دکز حوضه سی ، ارضروم اختلاللری مساعیمزک
تأثیرینی قسماً اولسون اثبات ایتدی . فقط بو طریق
اجتهادده نه مختلر ، نه عذابلر بدلنه یوریدک ...! بز
اومنفا حیاتنك آردی آرقه سی کسیلمین ضربدلریله
پنجه اشیرکن ؛ استانبولده کی افراد عائله مزك مقهوریتلر
ایچنده قالدقلرینی ، اومزك صانکجه جهنمك
برشعبه سی حالنه کلدیکنی کوردک ! پدرینك احتضار
مادیسى قارشیسنده محبوس والده سنك احتضار

مغنویسی ایچین از یلن بر اولاد قلبی ، محکوم آفات
 اولوب قالان رفیقۀ حیاتنک فلاکتلی ایچین
 صینز لایان بر رفیق قلبی ، کونش یوزی کورمیه رک
 بویون اولادی ایچین پارچه لانان بر پدر قلبی ، بزده
 عین وقتده اجتماع ایدیوردی ...!!

سعادتلی یولنده فدای جانی کندیمزه بروظیفۀ
 مقدسه عد ایلیمه جکمز اوغریز وجودلری ، بونجه
 سنه لاک بر اشکنجه یه نیچین الیمزله تسلیم ایتدک ؟
 واونلر اوراده ، بر تضییق بی امان آلتنده
 اطرافلرینی قوشاتان ، عمرلرینی قیصالتان اوملعون
 جاسوس چهره لرینک انظار تغلبلری اوکنده
 یاشانیلماز بر حیات یاشارکن ، نیچین کرات ایلیمه معروض
 اولدیفمز اولوم تهدیدلرینه قارشی : « حیثیت ملیه -
 منک مدافعه سنه وقف ایتدیکمز بر حیاتی او
 اوغورده بوس بوتون فدا ایلیمک لازم کلیرسه بونی
 بر فدا کارلق صایعقدن بیله تأدب ایده رزا « دیدک ..?

امین اولک که بونلری مقام تفاخرده دکل ، آنجق
 مقام تأسفده سویلیورم . وطنداشلر یزک ،
 یکانه مدار تسلیمز اولان نسل جدیدک فلاکتلر
 ایچنده قیوراندیغی بردور بی عدیل شئامتده ، بالاخیار
 چکدیکمز عذابلر بزم الک متین استنادگاه معنویمزدی .
 بونلری سویله مک ، یازمق برعائله ناک اسرار
 قلبیه سنی صحائف مطبوعاته دوکمک ، او استنادگاه
 وجدانی بی اساسندن متزلزل ایتمکدر .

فقط حیات مخیل مؤلفی بونی دوش-ونه جک
 برحالده می ؟ او ، کندی موقعنک تحکیمی
 باشقه لرینک ککنک تخریبنده آریور ا بیلمیور ، ده
 دوغروسی بیلماک ایستمیور که بر ضربه قلمده
 « منفعت شخصییه ملاحظه سنی منفعت وطن اندیشه
 مقدسنه فدا ایده جک کیمسه لر ، آره سندن کچیرماک
 ایسته دیکی آدم ، سنه لردن بری عائله لریمزه : « اولاد-
 لریکزی ، مرکز استنادلرینی کندیلرنده بولایره جق

بر تربیه ایله تجهیز ایدك « دین ، یعنی یكانه استناد -
 كاهنی كندیسنده ، مشروع مساعیسنده آرایان آدمدر !
 بز نه مبعوثلغه ، نه مأمورلغه نامزد اولدق ؛ هیچ
 بر قوه بشریه دن شخصمز نامنه هیچ بر معاونت
 ایسته مدك ، ایستمیورز . حكومت سابقه یه قارشی
 نه قدر مستقل ایدیسهك ، حكومت حاضره ومستقبله یه
 قارشی ده اوقدر مستقلز واوقدر مستقل اوله جغز .
 بوتون املار و بوتون تشبیلر من نسل جدید منی
 مأموریت پشنده قوشمقدن قورتاره جق ؛ شعبات
 مهمه علمیه ، مساعی مشمره مدنیه یه سوق
 ایدهك وسائط اجتماعی کیتدجه ده اعملی بر
 صورتده احضاره منحصر ! بو مقصدی غایه خیال
 اتخاذ ایدینلرك ، منافع شخصیه لری نامنه حكومتدن
 استیه بیله جكاری یكانه لطف : « كولاكه ایتمه ،
 بشقه احسان ایسته مم » دن ماعدا برشی اوله من .
 بز بردولت آدمی اولیه جغز ؛ یالکمز حقیقتنه ایمان

کتیردیکمز افکارک ناشرلکی، خادملیکیله اکتفا
 ایده جکز. مساعی مستحصله یه، بر تشبث فیضا فیض
 ازدیادله سلوک ایتک اوزره حیات خصوصیه ده
 محفل کزین اقدام واهتمام اولانلرک، حیات سیاسیه ده
 مسند نشین احتراض اولانلردن زیاده جمعیه مفید
 اولدقلرینی بالفعل اثباته چالیشه جغز. بو اثبات بوکون
 بزه مجلس مبعوثانک لزومی قدر لازم؛ یارین ده-
 لزومی اوله جق!... انصاف ایده لم: فضائل اجتماعیه
 وقوای مدنییه یی، مجرد تشبث شخصی نک تأسیسنده،
 فعالیت اقتصادی نک تزایدنده آریان، و بوتون حیاتلرینی
 بوافکاری افکار عمومییه القایه وقف ایده نلر ناصل
 اولورده «انتخابات انترقیقه لری» له اوغراشه بیلیرلر؟
 بزه ایدیله جک «شروع بر اعتراض وارسه اوده
 باشقه لرینک حقوقنه تجاوز دکل بلکه معروض اوله
 کلدیکمز حتمسن هجوملره قارشى کندیعزی کافی
 درجه ده مدافعه یه لزوم کورمه مش اولمقلغمزدر. لکن

بو تجاوزلر او قدر عامیانه، او قدر غرضکارانه، او قدر
بی ادبانه ایدی که چوق دفعه لر حیثیت ملیه من
نامه جواب ویرمکن اوطاندم !

سنه لر جه مدت مطبوعات مختلفه ده بونجه یازیلر،
ارباب قلمله بونجه محاوره لر من نشر اولندی؛ شو آثار
ایچنده نه اولوردی متجاوزلر ادعالرینی اثبات ایده جک
تک بر صحیفه، تک بر سطر کو سترسه یدیلر ! بوکا
امکان اولدیغی ایچیندرکه متصل افترایه مجبور
اولیورلر. هر کون یکی بر تجاوز، یکی بر بهتان...
ایشته اثرلری ! فقط بونار، بو غرضکارلقلر
بزی اصلاً مایوس ایتیور؛ بالعکس طریق مساعیمز ده
دها بویوک بر غیرتله دوامه تشویق ایدیور.
استبدادله ... اخلاق سزلقله محاربه یه طو توشدیغمز
زماندن اعتباراً تجاوزه معروض اولدیغمز برآن
اولمادی ! اونک ایچین شیمدی ایدیلن اعتراضلرک
هیچ برینه یکیدن جواب ویرمکه محتاج دکلم.

حوالېر اشریات قدیمه مزده فضله سیله موجود!.....
 علیهمزده ، بر طنین ذباب کبی تکرار ایدیلہ
 کلن نقرات بی معنای اتهامات هپ خرستیان
 وطنداشلمزده طرفدار اولدیغمز، اوناردن معاونت
 کوردیکمز دکللی ؟ حالبوکه حق وحقیقتدن باشقه
 هییچ برکیسمه یله ، هییچ بر قوته طرفدار اولمادیغمز ،
 اوله میه جغمز، بوتون موجودیت فکریه مزدن فوران
 ایدیور. ایشته طقوز سنه اول، وحدت سیاسیه مزه
 بره شروطیت عادلہ ایله تأمینہ چالیشمق اوزره عناصر
 مختلفہ عثمانیه یی بر مؤثر عقیدینه دعوت ایتمش، مطبوع
 اولان بودعوتنامه نك اوننجی صحیفه سنده آشاغیده کی
 سطرلری عیناً نشر ایامشدك : « اورته ده بر فکر دها
 وارکه اوده اجناس مختلفہ عثمانیه نك بالقان حکومت صغیره سی
 کبی آریجه کسب استقلال ایتلریدر . لیکن بو کوچوک
 حکومتلر شرقده موجودیت عثمانیه نك حصوله کتیردیکی
 موازنه دوایه دن استفاده صورتیه یشایه بیلور .
 خریطه عالمده اوموازنه ، دولت عثمانیه ضررینه تبدل ایتدیکی
 کون عناصر مذکورده نك احراز استقلاللری شویله طورسون

فقط خیلی زماندنبری کسب استقلال ایتش اولان بالقان
حکومتلرینک بیله آزاده تجاوز قاله جقلری شبه لیدر .

صحنه طبیعتده ، جدال حیات قانون آهنینی دوام ایتدیکی
مدتجه یشامق ، خصوصیه حریتی محافظه شرطیه یشامق ایچین ،
اونک دوامنی تأمین ایلیه جک بر قوته مالکیت اقتضا ایدر . حتی فرض
محال اوله رق اقوام عثمانیه نك بر راداره مستقله یه مالک اوله جقلری
قبول ایداسه بیله جوانب اربعه لرندن یوکسان قوای خارجییه
قارشی قویه جق بر قوه داخلیه وجوده کتیرمک اوزره متمکن
اولدقلری اراضیدن استحصال ایلیه جکلری ثروتک نه بویوک
بر قسمنی احتیاجات عسکریه لرینه صرف ایتلمی لازم کله جکدر !
حالبوکه تابعیت عثمانیه آلتده بر عدالت متساویه ایله یشامق ؛
بزی عسکری ، اقتصادی هر درلو تجاوزات خارجییه دن مصون
براقه جق اک سالم یولدر . حتی قومشولر مزك ده — منصفانه
دوشونه جک اولور لرسه — اعتراف ایللمی لازم کلیر که عثمانلیلنک
احیاسی عموم عالم مدنیه بر خدمت اوله جق . چونکه دولتمزك
ماضیسی فتوحات جسیمه عسکریه ده ایدی ، استقبالی فتوحات
عالیه مدنییه ده بولونه جق ! بر ملتک ساحه تمدنده احراز ایددجکی
فتوحات ایسه یالکنز کندیسنک دکل ، فقط تکمیل انسانیتک
مالی صایایر . عموم عثمانلیلرک بوبویوک مقصده وصول ایچین
فرق مختلفه احرار دن مرکب بر جمعیت جدیه نك تأسس ایتدیکنی
کورور کورمز اوکا هر صورتله ظهیر اوله جقلرندن امینز ! »

اجزای مجتمعه وطنی خلاج پاموغی کبی آتوب

طاغتمق قصدنده بولسان برآدم بو افکاریمی تعمیمه
چالیشیر؟

شیمدی برده بو بیاننامه‌نک نشرندن یدی سنه
صکره «ترقی» نک آلتنجی نسخه‌سنده : [خرستیانلر
وطنمزه عدم مرکزیتدن ناصل مسنفید اوله -
کلدکاری حالدده مسلمانلر مرکزیتک محکومی
اولیورلر ؟] عنوانیله چیقان بر مقاله‌نک اک اساسلی
پارچه‌لرینی نقل ایدلم : « عدم مرکزیت حقنده هیچ
بر فکر ایدینه‌مهمش اولان ذوات ، مدافعه ایتدیکمز
اصولی خرستیانلرله آوروایلرله قارشی برجه‌یله اولق اوزره
تلقی ایدیورلر . بیلیمورلرکه بواداردنک تأمین ایندیکی حقوق
مختلفه‌نک قسم اعظمی بعضاًده فضله‌سیله خرستیان عثمانیلرله
تأمین ایدیش بولنیور . بونی اثبات ایتکدن قولای برشی
یوق ؛ روم ، ارمنی ، باغار وسائر کایسالرلی انتخاب عمومی
ایله تعیین اولمش روحانی وجسمانی ایکی مجلس واسطه‌سبله
ملتیریک مسائل مدنیه و روحانیلرینه متعلق کافه اموری
سربستی تام ایله رؤیت‌ایددرلر . اک مهم‌لرینی خلاصه کوزدن
کچیردلم :

ویرکی . — خرستیان وطنداشلرمن استانبولک فتحندن
تنظیمات خیرییه قدر خراج وجزیه نامی آلتنده جماعت حسابنه

معین و مقنن بر ویرکی ویرلردی . کلخانه خطنک اعلانندن
بری کندیلری ایجین حیثیت شکنانه اولان بواصول اغو ایدیش
وبدل عسکری مستثنا اوله رق مسلمانلر کبی عینی ویرکی ایله
مکلف قیلنمشلردر .

فقط صورت تحصیلده آرامزده بونوک فرق وار .
خرستیانلر ویرکی لرینی ، محله ، کوی ، ناحیه حتی بعض یرلرده
قضا مجموع نفوس مخمسه سی اوزرینه معین اوله رق بینلرنده
توزیعاً تقسیم ایدیورلر . مثلاً بوندن قرق سنه اول اوچ یوز
نفوسلی برکویده نه مقدار ویرکی قید وقبول اولنش ایسه
بوکون کویک نفوسی برقاچ مثلی تزايد ایتدیکی حالده ینه عینی
ویرکی ویریلور . بونقطه ده خرستیانلر قانوناً دکلسه بیله فعلاً
عدم مرکزیتک تأمین ایددجکی حربتدن ده افضله سنه ، عادتا
برمختاریت اصوانده کی امتیازه مالک بولنیورلر .

حکومت ، صرف خرستیانلرک اسکان ایلدکاری یرلری
مسلمانلرک کی کبی تفتیش ایدم یور . برمداخله وقوغنده مطلقاً
مختار ویا مجلس ملی بی اولدن خبردار ایتمه سی شرط !...

محاکم . — محالس روحانیه و جسمانیه نک وکیلاری
متره پولیداک ویا استقبوسالقرده تشکیل محاکم ایله احوال
مجبورده دن قطع نظر آرالرنده ظهور ایدن هر درلو دعاوی بی
ایستدکاری وجهله حل ایدیورلر .

محاکم شرعیه مزک دائره صلاحیتی ناصل تحدید ایدلشمشه
کلخانه خطی ومتعاقباً نشر اولنان نظامات وقوانین مختلفه
ایله خرستیانلره ویربان امتیازات عدایه ده اوله جه

تحدید ایدملک ایستتمشسه ده بردرلو موفقیت حاصل اوله مه مش
و بویوزدن بطریقخانه لرایله عدلیه نظارتی آره سنده براختلاف
دائی حکمران اوله کمشدر .

شو صورته خرسیتیانلر حقوق دعاوی بی دهـا بویوک بر
سرعت وعدالله آرالرنده حل ایتدکن باشقه ، برحقسزلق
وقوعنده بزم محاکمه ده مراجعت ایدرک یاخود مراجعت
تهدیدنده بولنه رق احقاق حقه موفق اولیسورلر . حالبوکه
مسلمانلر ، خصوصیه ییچاره ترکلرک حقوقی قوه مرکزیه نک
الده بسیط بر او یونجق حالنه کلن محکمه لرک او یونجانی
اولوب کیدیور . ذاتاً محاکمی مرکزک مداخلات
روزمره سندن قورتار مدقه استقلاللرینک تأمین ایدیه میه جکی
هرملنک نارینجده کی ادله قطعیه ایله مثبت بر حقیقتدر .

معارف . -- خرسیتیان وطنداشلمز معارف نظارتنک
تشککدن اول آدقلری فرمانلر موجبجه کویلرنده ، محله لرنده
آرزولری وجهله مکتب آچارلر ، آرزو ایتدکارینی اوقودورلر ،
حکومتک تعرضه هیچ بر وجهله معروض قالمزلدی .

معارف نظارتنک چیقاردینی بر قاچ سالنامه آچیانجه
صحیفه لرینک برچوق رخصتسز کشاد ایدلمش خرسیتیان مکاتبنک
اسملریله ملو اولدینی کورولور زراعت ، صنایع
وتجارتلریله حکومتک مداخلات ضرره دائمه سی خارجنه چالیشان
خرسیتیانلر ، مسلمانلرله نسبت قبول ایتیه جک صورتده
زنکیناشمش بواندقلرندن اولادلرینک تحصیل و تربیه سی ایچین
لازم کلن پاره بی آرالرنده تدارک ایدیور و صرف تشبث شخصی

سایه‌سندە طوبلانیلان بو پاره ایله معارفده عموم مسلمانلری فرسخ فرسخ کچورلر . اولر، ایسته‌دکاری کبی مکتبلر آجدقلری حالده بو امتیاز دیکرلرندن دریغ ایدیلیور . نه زمان بر مسلمان خصوصی مکتب آچغه قالقشسه دائماً حکومتک مشکلات ومانعتنه دوچار اولیور . فرض محال اوله‌رق بونلری اقتحام ایته‌بیله سانسورک مداخلات دائمه‌سندن یقه‌سنی قورتاردمیور . شو تقدیرده جمعیت‌مزده سرباست مکتبلرک دوام و ترقیسی قابل اوله‌میه‌جفندن معارف عمومیه‌مز برانحصار رسمی آلتنه کچه‌رک انسال آتی‌ه‌نک دماغلری ده‌ا توسعه وقت بولمه‌دن ، رسمی برقالبده دوکیلیور و مسلمانلری آتی‌آده خرسیتیانلره رقابت ایدمه‌جک برحاله کتیریور . ایسته‌مالیه وعدلیه امورنده اولدینی وجهله معارفدهده خرسیتیانلر واسع برعدم مرکزیتدن مستفید اوله‌ک‌دکاری حالده مسلمانلر اک مدهش بر مرکزیتک پنجه‌سندە ازیم ازیم ازیلیورلر ! »

بوکا قارشی حیات مخیل مؤلفی نه‌دیور؟

« عدم مرکزیت مسئله‌سنی‌ده تخطر ایدرسه‌ک ایشک حقیقتی اوزمان بتون بتون واضح بر صورتده کوریرز . صباح‌الدین بک فرقه‌سی (؟) فرقه‌احرار دیمک بطریقخانه نظرنده عدم مرکزیت دیمکدر . عدم مرکزیت ایسه‌مدلینک ، ساقزک وسائر آطه‌لرک هپ برر کرید اولماسی ، هپ یونان آغوشنه آتیلماسی ایچون برحاضراق دیمکدر . »

الحیاء من الایمان ! . [*]

اگر بحرسفید آطه لرنده یونان آغوشنه آتیلیمق
ایچین بر حاضرلق وارسه اونی منع ایده جاک
اصول مرکزیت دکل قوه عسکریه در. قوه عسکریه
ایسه ثروت ملیه ایله آرتار ؛ ثروت ملیه یی
آرتیره جق شی ؟ ... تثبث شخصی ! ... تثبث
شخصی یی تسهیل ایده جاک طرز اداره ؟ ... عدم

[*] (تثبث شخصی وتوسیع مأذونیت حقنده برایشاح) عنوانی
اولکی رسالده ایضاحات آتیه یی ویرمشدک :

« عدم مرکزیت اداری عنوانی آلتنده اوتهدن بری ایسته یه کلدیکمز
اصلاحات والی ودیکر مأمورلرک صلاحیتی (قانون دائره سنده) آرتیرمق ،
مجالس عمومیه یی بر آن اول آج دیرمق وبوصورتله اهلیمیزی ویردیکی ویرکی نک
محل صرفنی اک موافق بر صورتده تعیین وتفتیش آلدیرمقدن عبارت
قالیور . بوندن طولاییدرکه عدم مرکزیته متعلق نشریاتمزدده دائما
قانون اساسینک ۱۰۸ نجی ماده سنه استداد ایتدیکمز . دها طوغریسی
بو ماده نک اهمیت عظیمه سنی افکار عمومیه یه ایضاحه جالشدیغمز کی
لتحاد وترق جمعیتی پروگرامنک عین اساسه مستند بولنان ماده سنیه
جدی بر مأمونیتله قبول ایتشدک . شوخالده عدم مرکزیت توسیع
مأذونیت وتفریق وظائف دیمکدر . یالکمز توسیع مأذونیت عدم
مرکزیت ادارینک اسمی دکل ؛ تعریفی ! آراننده هیچ بر ماینت
بولنماقوله برابر مطبوعاتمزدده اکثریا تعبیرله تعریف قاریشدیرلرینی
ایچین اذهان عمومیه تشویشه دوشیور . امید ایده رم که آرتق بو
ایضاحاتدن صوکره اولسون سؤ تفهیمه میدان قالماز . »

مرکزیت ۱. . . تاریخ بشر، او مکرر دلیل لرله
 بو حقیقی اعلان و اثبات ایندیور! حالا
 کورمیه جک، حالا اکلامیه جقمی یزکه مرکزیت
 دیمک؛ حریتی انحصاره آلمق، اکثریتی اقلیتیه
 چیکنتمک، فکر تشبثی قهر ایلمکدر! ... عدم
 مرکزیتسه تفتیش ملی یی یالکز مجلس مبعوثان
 واسطه سیله استانبولده دکل فقط مجالس عمومیه
 ایله ولایتلرک هر طرفنده کوکلشدره جکی ایچین
 عثمانلیلری عثمانلی دولته قلباً باغلیه جق؛ تجارت
 ملیه بیره سوره کلی بروسعت ویره رک خارجه قارشی
 متحداً حرکت لزومنی اظهار و بوسایه ده قومیت
 رقابتلرینی سوندیر، که اک قوتلی بر واسطه تشکیل
 ایده جکدر. شوخالده اداره عدم مرکزیت؛ سیاست
 مرکزیتیه منتهی اوله رق و سخت عثمانیه یی آن بان
 متزاید بر قوته مقرون ایلیه جک!

حیات وطن نقطه نظرندن بو قدر لزوملی بر

اداره‌ی، دولتمزك محوینی موجب اوله‌جق بر اداره
طرزنده کوسنرمك عالی بر حقیقتی، سفلی بر غرضه
قربان ایتمك دکلیدر ...?

تأسفله کوریورم که وقتيله (بزده تنقید) عنوانی
آلتنده قارده لامش اولدیغم بر مقاله‌دن مفروز شو بر قاج
سطرك یکیدن نشری شیمدی ده فائده‌دن خالی
اولیه‌جق :

« شبهه یوق که فکر تنقید سویه ادراك عمومی یو کسلتیور،
تطبیق اولندیغی مختلف زمینلرده حقیقتك تعالیسنه خدمت
ایندیور. بو حالده هنوز عطاالتدن قورئیه‌میان محیط فکریمزك
ترقیسنی تسریع ایچین فکر تنقیدك نشریاتمزرده اتشارینه
چالشملی یز. معارف غربیه‌ده ایی کوتو بر چوق نمونه‌لر وار.
اك اییلرینك اسباب مکملیتلرینی تشریح ایتلی، محیط ملیمزرده
سطحی و ناقص تنقیدلر علینه قوی بر جریان فکری حصوله
کتیرملی .

بو آنه قدر ادبیات، تاریخ و صنایع نفیسه‌ده منقلدر ایکی
اصول قوللاندیلر : تنقید شخصی، تنقید غیر شخصی. بویوك
منقلدرك اك قیمتدار اثرلری تنقید غیر شخصی اصولیه یازیلشدر.
بونلر، بر اثری تدقیق ایدرکن محاکمه‌لرینی یالکز کندی
حسلی، کندی فکیرلریله یوروتملر. تحلیل ایده‌جکلری

اثره منسوب اولدینی محیط وزمانی و بو محیط وزمان ایچنده کی حقایق معلومه ایله اولان مناسباتی ارائه ایدر لر . نظر لر ی استکناهنه چایشد قلی آثارک مشالرینه ، مؤلف ، صنعتکار یاخود بوتون بر دورک هیئت مجموعه متفکرینی اوزرنده اک زیاده اجرای نفوذ ایلمن تأییرات طبعیه واجتماعیه قدر حلول ایدره . قاملری بر تشریح یتاغی کی ایشلر و تنقید ایتدکاری پارچه نك هانکی الیاف حسیه وفکر به ایله طوفوندیغنی صانکه پارمله کوستر لر . کنس دی کوزیمزله اوقورکن فرقه وارده مدیغمز بر حق کوزللك وحیرکیناکلر ، حقیقت و خطالری ، منقده کوزیله اوقورکن کورمه که باشلار ، بر عالم مغوینک خلقتنده حاضر بولنور ز .

اون طقوزنجی عصرک صوکارنده ، ادبیاتله صنایع نفیسه ده اولدینی وجهله مسائل سیاسی واجتماعیه نك ده شخصی محاکاتک بوغوجی طارلغندن قورتیلوب تدقیقات فیه یه معروض اولسنه تنقید غیر شخصی نك بویوک خدمتلی طوقوندی ؛ موجودیت مدرکه بشریه نك غایه تکاملی اولان کوزللك ، طوغریلق واییلکه واسطه انتشار اولدی .

عصریمز تکامل فکریسنی تعقیب ایلمک ایسترسه ک آورو بالیلرک تنقید شخصی ایله غیب ایتدکاری زمانی ، بز تنقید غیر شخصی ایله قزانمالی یز! مع التأسف ادبیاتمیزک برقاج استثنای کزینندن باشقه یازیلریمزده هنوز فکر تنقید طوغمه مشدر دینیله بیایر . حق تنقید ، بزده صرف موأخذه معناسنه آلدینی ایچین سوء تلقی به دوچار اولیور . حالبوکه جدی بر منقده مشغول اولدینی احوال وعاداتی ، آثار ووقوعاتی حقلرنده اک طوغری

معلومات ایدیتمک ، صورت و سبب تگونلرنی کوسترمک
فکريله تنقید ایدەر . اجسام غیر مرئیهده کی اسرار حیاتی بر
خرده بینک عدسه سی آلتنده استخر اجه چالیشان بر متفنن
نه قدر بیطرفسه ، حیات فکریه نك مجهولات خلقتی اصول
مشاهده نك منشور یله تحلیل ایلین بر منقذده او قدر بیطرفدر .
حقیقه اولان بو پرستش لری دکل کی ارباب سعیه ، فضای
نسیمینک فوقده بر فضای فکری خلق ایتدیر یرک عالم لک
ابعاد آسماننده معنای موجودیتی آراتیور ! هانکی صنعت
ومسلکده ، هانکی شعبه فکریده اولور سه اولسون کشف
حقیقه وقف عمر ایلین لری ، بر حس تعظیم وتعاونده توحید
ایدیور ! بوتوحید ایسه ، حیاتک ماضی وحالی قابلا یان خود
بینک یرینه ، بر جهان غیر اندیشینک تعالیسنی احضار ایلور ! ... ،
.....

مادام که هپمز بر حق ، حقوقکده اک مقدسی
اولان وطنککنی مدافعه دعواسنده یز ؛ باری اونی
هرشیدن اول لایق اولدیغی علوجناب ایله مدافعه یه
چالیشه لم حق پرست بر ملتک محور حسیاتی
خرضه دکل ؛ اخوته ... عالمشمول بر محبته استناد

صباح الیه

ایدەر !

